

SOCIOEKONOMICKÉ DETERMINANTY DŮVĚRY V OSTATNÍ LIDI

Důvěra v ostatní lidi je považována za jeden z klíčových prvků fungování společnosti. V sociologii bývá často spojována s konceptem sociálního kapitálu, který zdůrazňuje význam mezilidských vztahů, reciprocity a spolupráce pro stabilitu sociálních struktur. Vyšší míra důvěry mezi lidmi usnadňuje spolupráci, podporuje občanskou participaci a přispívá k efektivnějšímu fungování institucí. Naopak nízká úroveň důvěry může vést k sociální izolaci a oslabení společenské soudržnosti.

Podle výzkumu Roberta D. Putnama je sociální kapitál úzce spojen s participací v komunitním životě, ekonomickými podmínkami i subjektivním pocitem životní spokojenosti. Tyto faktory mohou ovlivňovat to, jak lidé vnímají ostatní členy společnosti a zda jsou ochotni jim důvěřovat.

Cílem této práce je analyzovat, jaké faktory souvisejí s důvěrou v ostatní lidi. Zaměřuji se na vliv socioekonomického statusu, pohlaví a subjektivní životní spokojenosti. Konkrétně jsem zkoumala, zda rodinný příjem, pohlaví a subjektivní pocit štěstí souvisejí s tím, zda respondenti uvádějí, že většině lidí lze důvěřovat.

Pro analýzu byl použit datový soubor z výzkumu **General Social Survey 2014**, který obsahuje informace o sociálních postojích a životních podmínkách respondentů ve Spojených státech. Z datového souboru byly vybrány proměnné týkající se důvěry v ostatní lidi, rodinného příjmu, pohlaví a subjektivní životní spokojenosti.

Závislou proměnnou byla odpověď na otázku, zda lze většině lidí důvěřovat. Tato proměnná (trust) byla převedena do binární podoby, kde hodnota 0 označovala respondenty, kteří uvedli, že se lidem nedá důvěřovat a hodnota 1 respondenty, kteří uvedli, že většině lidí důvěřovat lze. Odpovědi „záleží“, „nevím“ a chybějící odpovědi byly z analýzy vyřazeny.

Jako vysvětlující proměnné byly do modelu zařazeny celkový rodinný příjem, pohlaví respondenta a subjektivní životní spokojenost. Proměnná životní spokojenosti byla měřena pomocí otázky na celkový pocit štěstí respondenta.

Pro analýzu byla použita **binomiální logistická regrese**, která umožňuje modelovat pravděpodobnost výskytu dichotomické závislé proměnné pomocí souboru vysvětlujících proměnných. Nejprve byl testován celkový model pomocí testu omnibus, který porovnává model obsahující vysvětlující proměnné s nulovým modelem obsahujícím pouze konstantu.

Omnibus Tests of Model Coefficients				
		Chi-square	df	Sig.
Step 1	Step	64,347	3	,000
	Block	64,347	3	,000
	Model	64,347	3	,000

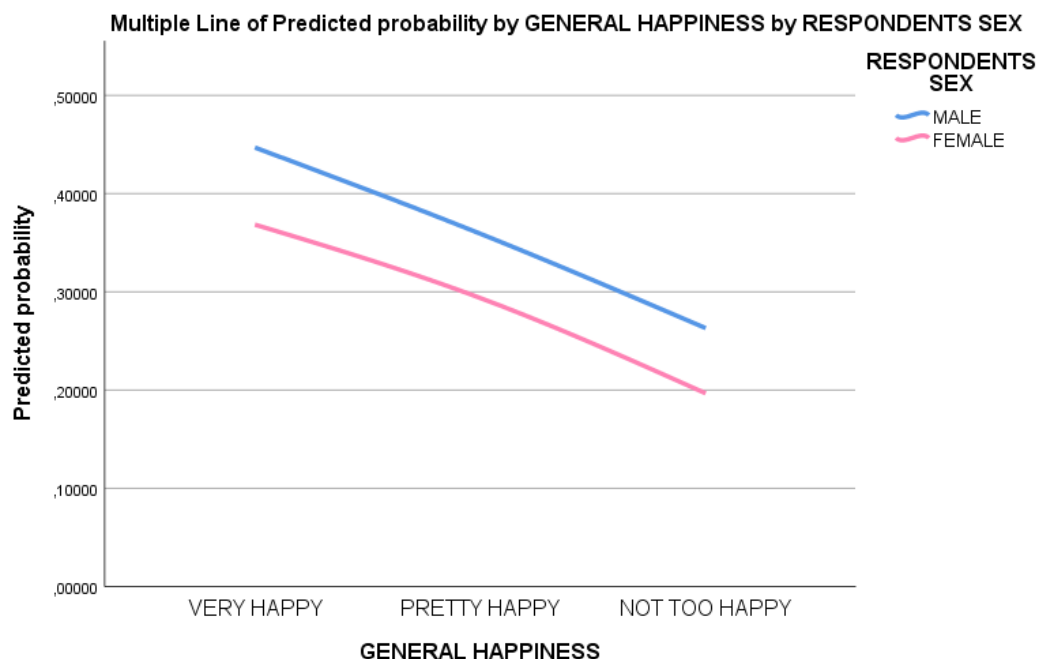
Variables in the Equation							
		B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
Step 1 ^a	TOTAL FAMILY INCOME	,181	,035	26,808	1	,000	1,198
	RESPONDENTS SEX	-,274	,114	5,729	1	,017	,761
	GENERAL HAPPINESS	-,335	,091	13,592	1	,000	,716
	Constant	-1,683	,489	11,828	1	,001	,186

a. Variable(s) entered on step 1: TOTAL FAMILY INCOME, RESPONDENTS SEX, GENERAL HAPPINESS.

Výsledky ukazují, že logistický regresní model je jako celek statisticky významný ($\chi^2 = 64,35$; $df = 3$; $p < 0,001$). To znamená, že soubor zařazených proměnných významně přispívá k vysvětlení rozdílů v důvěře mezi respondenty.

Analýza dále ukázala, že **rodinný příjem je statisticky významně spojen s důvěrou v ostatní lidi** ($B = 0,181$; $p < 0,001$). Respondenti s vyšším rodinným příjmem častěji uváděli, že většině lidí lze důvěřovat. Tento výsledek naznačuje, že ekonomický status může ovlivňovat to, jak lidé vnímají ostatní členy společnosti.

Statisticky významný vliv byl zjištěn také u **pohlaví respondentů** ($B = -0,274$; $p = 0,017$). Vzhledem k tomu, že proměnná byla kódována jako 1 = muž a 2 = žena, negativní hodnota koeficientu naznačuje, že ženy vykazují v průměru nižší míru důvěry v ostatní lidi než muži.

Významným faktorem se ukázala také **subjektivní životní spokojenost** ($B = -0,335$; $p < 0,001$). Proměnná byla kódována tak, že vyšší hodnota odpovídá nižší úrovni pocitu štěstí. Výsledek tedy naznačuje, že lidé, kteří se považují za šťastnější, mají vyšší tendenci důvěřovat ostatním lidem.

Důvěra v ostatní lidi souvisí jak se socioekonomickými faktory, tak se subjektivním prožíváním života. Vyšší rodinný příjem a vyšší životní spokojenost jsou spojeny s vyšší mírou důvěry v ostatní lidi, zatímco ženy vykazují v průměru o něco nižší úroveň sociální důvěry než muži.

LITERATURA

Putnam, R. D. (2000). *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster.

Coleman, J. S. (1988). Social capital in the creation of human capital. *American Journal of Sociology*, 94, S95–S120.

1

¹ Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=732>